

СЕКЦІЯ 7

Економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища

УДК 330.504

ПРІОРИТЕТНІСТЬ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: АСПЕКТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ

М. В. Іваськевич, О. О. Абизов

Науковий керівник: : к.е.н., старший викладач Н. В. Бобровська

Миколаївський національний аграрний університет

e-mail: ivaskevich0608@ukr.net

За умов глобалізаційних змін та впливу глобалізації на розвиток галузей національної економіки держави, спонукає до необхідності виявлення пріоритетних напрямів розвитку не тільки економічних, а й екологічних. Дослідження соціально-економічного й екологічного розвитку у напрямі інтеграційних процесів, пропозиції щодо стратегічних напрямів екологічної політики й запровадження «еко-інновацій» в умовах сталого розвитку, необхідність впровадження екологоорієнтованого підходу є актуальними і потребують подальшого наукового обґрунтування, яке повинно базуватися на раціональному використанні національного багатства країни із збереженням навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Сталий розвиток регіонів із можливими позитивними умовами (перевагами) і недоліками привернуло увагу багатьох учених, які досліджували питання сутності і особливості цього явища, категоріальний апарат, формували підходи за результатами аналітичної оцінки сучасного стану розвитку тощо. Існуючі наукові напрацювання надають можливості усвідомити і більш детально дослідити проблемні питання формування процесів розвитку.

Глобальні проблеми людства, які пов'язані з природою, вперше усвідомив український вчений В. Вернадський, досліджуючи питання існування економічних і екологічних аспектів у процесі розвитку галузей [2]. Зарубіжні та вітчизняні науковці виокремлювали щонайменше 70 визначень до поняття «тривалий розвиток», який став основою терміну «сталий розвиток» й «екологічний розвиток».

Поява терміну «сталий розвиток» (sustainable development) завдячує прем'єр-міністру Норвегії Гру Гарлем Брундланд, яка сформулювала його у звіті «Наше спільне майбутнє», підготовлений для ООН і опублікований в 1987 році у Міжнародній комісії з питань навколишнього середовища та розвитку [1].

Отже, поєднання економічних, соціальних й екологічних пріоритетів у розвитку галузі, що відображено через тісний зв'язок із кількісними і якісними параметрами використання природно-ресурсної основи, характеризується ознакою сталості [3, с. 11].

Сталий розвиток передбачає перехід від економічного принципу кількісного збільшення або зростання до якісно нового напрямку - принципу поліпшення (розвитку). Орієнтація розвитку бізнес-середовища у розрізі галузей національної економіки, у тому числі аграрного сектора у біоекономічну площину вимагає якісно нових підходів до використання потенціалу підприємств з метою збереження і використання у майбутньому для потреб суспільства [3, с. 11].

Отже, основні підходи до визначення сталого розвитку, з-поміж яких: соціальний, екологічний та економічний, має свої особливості. Таким чином, соціальний пріоритетний напрям базується на підвищенні рівня якості життя населення і збільшення виробництва громадської праці. Екологічний – узгоджений розвиток навколишнього середовища, а економічний – представляє збалансований розвиток соціальної та економічної сфери із дотриманням екологічних норм і критеріїв. Вважаємо, що сталий розвиток можливий за умов гармонійного процесу закономірних і динамічних змін усіх матеріальних і нематеріальних об'єктів екосистеми.

Досліджуючи пріоритетність сталого розвитку зазначимо основні принципи сталості:

загально-етичний – забезпечує рівень якості довкілля та витіснює перешкодою для прийняття небезпечних рішень;

принцип «попередити та запобігти» - використовується для зменшення збитків навколишньому середовищу;

принцип «забруднювач платить – тільки той, хто завдав шкоди, повинен це компенсувати»;

принцип «балансу» - полягає у раціональному використанні ресурсної бази;

принцип захисту природних багатств у теперішньому стані – передбачає зменшення витрат природно-ресурсного потенціалу;

принцип покращання якості життя людей та зниження рівня деградації природних ресурсів [2].

Отже, за умов дотримання усіх вищезазначених принципів сталого розвитку через усвідомлення необхідності захисту довкілля з метою розвитку якісної системи життя можливо досягнення збалансованості і гармонізації людини й довкілля, задоволення потреб суспільства, збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Безпосередньо, що дотримання принципів збалансованості потребує у необхідності запровадження дієвих механізмів у поєднанні економічних, соціальних і екологічних чинників, які направлено на збереження і відновлення природно-ресурсної основи і довкілля, а також здійснення екологічної політики.

Підводячи підсумки зазначимо, що на якість довкілля впливає досить значна кількість факторів, то зміни стану природного навколишнього середовища повинні оцінюватись за функцією реагування біосистеми. Таким

чином, пріоритетність сталому розвитку належить структурно-функціональним параметрам живих систем, які можуть однаково застосовуватись як до будь-яких організмів незалежно від їх систематичного положення, так і до їх сукупності, взаємозв'язку і взаємозалежності [3, с. 131].

Список використаних джерел:

Національна екологічна політика України: оцінка і стратегія розвитку / Міністерство охорони навколишнього природного середовища України ; Програма розвитку ООН ; Глобальний екологічний фонд – Офіц. вид. – К. : Copyright, 2007. – 184 с.

Вернадский В.И. Начало и вечность жизни / В.И. Вернадский. – М. : Советская Россия, 1989. – 704 с.

Вишневська О.М. Природно-ресурсна основа розвитку аграрного сектора: теоретичні і практичні аспекти [монографія] / О.М. Вишневська, Н.В. Бобровська. – Миколаїв : ФОП Швець В.Д., 2015. – 180 с.

УДК:504:339.9

**АДАПТАЦІЙНИЙ ПІДХІД У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ
НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА Н. В. Бобровська
Миколаївський національний аграрний університет
e-mail: bobrovskanadia@gmail.com**

Взаємозв'язок людства з біосферою на сучасному етапі розвитку спонукає необхідності вирішення глобальних екологічних питань, що впливають на якісне довкілля. Системний характер екологічних загроз у глобальному середовищі обумовлено екологічною небезпекою і виникають у результаті зіткнення техносфери, що відіграє активну і агресивну значимість, і біосфери. Зростаючий рівень забруднення й антропогенне навантаження на навколишнє природне середовище завдає матеріальної шкоди майже в усіх країнах світу, а інтенсивність використання природно-ресурсної основи, у результаті виробничо-господарської діяльності з метою перетворення природних ресурсів за видами на споживчі блага, втрачають можливість до самовідновлення.

Університетом навколишнього природного середовища Інституту Аделаїди в Австралії сформовано рейтинг країн за рівнем їхнього впливу на довкілля. У дослідженні використано сім індикаторів, які утворюють два рейтинги. Перший – за пропорційним індексом екологічного впливу, за допомогою якого вимірюється вплив загальної наявності ресурсів. Другий – також за абсолютним індексом екологічного впливу, який характеризує загальне погіршення стану довкілля у глобальному масштабі [3].

Визначено, що найбільшими екологічними забруднювачами у світі, відповідно до індексу екологічного впливу (по відношенню до доступності